

ARTERIA

Új csoportosulás a vajdasági képzőművészeti kultúrában

Az Aleksandar Oklobdžija, Sagmeister Peity Laura, Radojica Žarkov és Kanyó Ervin alapította ARTERIA tevékenységének értékét jelentősen növeli annak a ténye, hogy hasonló alkotóművészeti csoportosulás a vajdasági képzőművészeti kultúra közelmúltjában nemigen szerveződött.

Az ARTERIA elsődleges célja, hogy a társas kiállítás előnyeit hangsúlyozva hagyományt teremtsen. Színvonalát és nemzetközi orientálódását azzal a szándékával is nyomatékosítaná, hogy idővel külföldi képzőművészeket is bevonna alkotói programjába. Az alapítók az első kiállításukat a kanizsai Dobó Tihámér Galériában nyitották meg ez év februárjában.

A bemutatott művek technikájának és kidolgozásának egyetemes tematikáját felesleges keresni. A szerzteágazó megjelenítési módok alkalmazásában találkozik a mesterséges és a természetes milió, a nonfiguratív és a geometriai forma, a konvencionális és a számítógépes alkotóművészet. Általánosságban véve a fenti tényezők hozzásegítenek ahhoz, hogy az ARTERIA tárlatát úgy határozzam meg, mint komplex vizuális impressziót.

A tárlat jelentős részét fotográfiák, szén, grafit és tus alapú grafikák alkották.

A kiállítás negatívuma, hogy komoly technikával készített, látványos olajfestményekben szűkölködött, de ezt néhány alkotás remekül tudta ellensúlyozni. Aleksandar Oklobdžija volt az egyetlen olyan alkotó, aki olajjal készített munkáit is prezentálta. Képszervezését szürrealista vonatkozások jellemzik. Fantáziaképei Salvador Dalí képzőművészeti hagyományához köthetőek. Vízi élőlényeknek kidolgozása gyermeketeg elnagyolt, megfeszített alakjait barnás és kékes ragyogással kontúrozza. Kompozícióinak harmóniája Sagmeister Peity Laura nagyméretű, olajjal készült, baglyos képeire emlékeztetett, amelyek a művész legjobb alkotásai közé sorolhatók, de

az ARTERIA kiállításán sajnos nem tűntek fel. Sagmeister és Oklobdžija kiállított képtípusain a megfestett entitások hol elől lebegve, hol pedig a kép háttérében töltik ki az egész felületet. Oklobdžija műalkotásai párbeszédet folytatnak egymással, ugyanis az egyik képén a testtől megfosztott arc, a perszóna ábrázolása, a másikon pedig az arctól megfosztott test képzete jelenik meg. Az alkotások kiegészítik egymást, és mondanivalójuk is az együttlátásuk során bontakozhat ki. A képzőművész az absztrakt képein geometriai formákkal operál. Képeinek faktúrája mutatja, hogy vastagon rakja fel a vászonra az olajfestéket. Talán ő az egyetlen olyan alkotó a csoport tagjai között, aki rendkívül gazdag színválasztással él. Ennek következtében a munkái kiemelkednek a tárlat szignifikáns részét képező grafikák közül. Rövid fotósorozata a táj idillikus mozzanatait idézi, de ennek ellenére ezek a fotográfiák nem a steril természetet balzsamozzák be. Kompozíciói fordított képlet alapján funkcionálnak, miszerint az elhagyatott objektumok ismét a környezet részeivé válnak. Nem az ember tört be a természetbe, hanem a természet nőtte körbe az épületeket, amelyek így újra beleépülnek a tájba.

Kanyó Ervin miniatűr tusrajzainak pillanatképszerűsége a fotóművészet fogásait képezi le. Alkotásain a mindennapi élet momentumait örökíti meg, legyen az egy szeretkező pár, a szüleitől búcsúzkodó katona, vagy a lázongó tömeg egy részlete. „Önmagában van jelen egyszerre és egy időben a magány, az élet, az elhagyatottság, a menekülés és a belefáradt ott maradás, a csenddé alakuló megszokott zaj és a neszezés, a ragadós-cukros hétvégi séta, a jelen és az elmúlt századok.”¹

Sagmeister Peity Laura az ARTERIA tárlatán a kisméretű grafitral és rajzszerűen készített grafikák nyelvén szólalt meg. Ismét hangsúlyos szerepet kapott egy korábbi kiállításán már kibontakoztatott motívumvilág, azzal, hogy újabban alkotói univerzumában helyet kapott a fa és annak nonfiguratív ábrázolásmódja is. Néhány munkájának alapjául egy francia nyelvű könyv lapjai szolgáltak. Az idegen nyelvű szöveg a rajzokkal egységben építi fel a képzőművészeti alkotást. A felhasznált makulatúra nemcsak azt a funkciót szolgálja, hogy rajzoljanak rá, hanem hogy a képzőművész kollázs technikával beledolgozza a műalkotásokba is.

Az alkotó a teriomorf motívumai közül a macska- és madárábrázolást tette a kiállítás grafikáinak tárgyává, de hangsúlyos szerepben jelenik meg a gránátalma is. Az életfát megjelenítő műalkotásokon a fókuszpont a törzsre és a gyökérzetre esik. Legtöbbször ez a részlet a legkidolgozottabb

¹ Sirbik Attila: Áttetsző kosz-kötőanyag. Gondolatok Kanyó Ervin grafikáihoz. In: *Híd*, 2010/10. 71.

a kompozícióban, s hogy még rikítóbb legyen a kontraszt a grafika részei között, a gyökerek nonfiguratív formákba csavarodnak. Ha a kidolgozás eljut a kopár ágakig, akkor azoknak a díszeit az elmaszatolt árnyékmadarak képezik. Sagmeister Peity Laura bemutatott alkotásainak bravúráját a fény-árnyék játékában, a világos és sötét árnyalatok közötti átmenetek kidolgozásában is kereshetjük.

Az autentikus ábrázolásmódokat és technikákat magukon viselő művek mellett az alkotói innovációk bemutatására is kellő hangsúlyt fektettek az ARTERIA kiállításának szervezői. A technikai újítás irányvonalát Radojica Žarkov és Kanyó Ervin képviselte. A két dimenzióban készült alkotások mellett a háromdimenziós iparművészeti jegyeket magán viselő munkák sem voltak rendkívüliek. Kanyó Ervin akvarell technikája sokak számára ismerős lehet, ugyanis időközben az alkotó védjegyévé vált. Munkáin az áttetsző színanyagok egymásba mosódnak, és a művész ezt keretezi a kemény tussávokkal. Tehát a szétolvadó akvarellt a tusvonalak ketrecébe zárja. Ezzel a fogással olyan érzést tud kelteni a szemlélőben, mintha a kontúrozás hiányában az áttetsző festék könnyedén elfolyna az összeállításból.

A csoport februári tárlatán Kanyó Ervin kidolgozási technikája a régi maradt, de az ábrázolt épületek egészen más kivitelezési módban realizálódtak. A vásznat egy téglatestvázra feszítette ki, és az üreges szerkezet belsejében világítótestek kaptak helyet. Így Kanyó Ervin alkotása a dekortárgy, a képzőművészeti alkotás és az épületmakett kategóriájába is besorolható.

Radojica Žarkov a Computer art, azaz a komputerművészet technikai eszközeivel alkotott. Szinte mindegyik képének tárgya a társadalom által szépségideálként is elfogadott, de teljes egészében lecsupaszított és érzelmek nélküli női arc, amely általában a kompozíció origójában helyezkedik el. Ha a képeinek beosztása másként szerveződik, akkor jelzésszerűen, de megmutatkozik az arc néhány része. A maszkyszerű ábrázolások kiegészülhetnek egy véres késsel vagy egy rózsával, a brutalitást vagy éppen a nőiességet hangsúlyozva. Az ábrázat néhol a sötét háttérből rajzolódik elő, néhol pedig kristályos és áttetsző anyagból alakul.

Az ARTERIA képzőművészeti csoport februárban kiállított anyaga variabilis expóvá állt össze. Néhány mozzanatában viszont az elszürkülés fenyegette, amit a rengeteg grafika prezentálásának tulajdoníthatunk, és annak, hogy ez volt a csoport első tárlata, így a kísérleti jellege is hangsúlyos volt.